

PEFC-ryhmäsertifiointi / Kaakkoinen sertifiointialue

Kriteerin 26 mukainen toimenpideohjelma

- 1. Johdanto**
- 2. Kriteerin sisältö ja tarkoitus**
- 3. Toimenpideohjelma**
- 4. Tavoitteet**
- 5. Toteutuksen organisointi ja seuranta**

LIITE

1. Johdanto

PEFC on metsäsertifiointijärjestelmä, joka edistää ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä metsätaloutta yli 40 maassa ympäri maailman. Suomen järjestelmä on hyväksytty mukaan kansainväliseen PEFC-järjestelmään vuonna 2000. Noin 85 prosenttia Suomen talouskäytössä olevista metsistä on sertifioitu PEFC-järjestelmän mukaan. PEFC-metsäsertifiointi Suomessa perustuu tällä hetkellä standardeihin ja vaatimuksiin, jotka hyväksyttiin v. 2014. Kansainvälisen hyväksyntäkierroksen jälkeen ne otettiin käyttöön vuonna 2016.

Toimenpideohjelma lasten ja nuorten metsätietämyksen ja luontosuhteen kehittymisen edistämiseksi on osa PEFC- metsäsertifiointijärjestelmää. Toimenpideohjelman toteuttajia ovat sertifiointiin sitoutuneet metsäalan toimijat yhdessä metsäalan nuorisotyöstä ja koulutuksesta vastaavien tahojen kanssa.

2. Kriteerin sisältö ja tarkoitus

Metsäsertifioinnin kriteeristö on standardissa PEFC FI 1002:2014. Kriteeri 26 käsittelee lasten ja nuorten metsätietämyksen ja luontosuhteen kehittymisen edistämistä. Tätä kriteeriä on noudatettava alueellisessa ryhmäsertifioinnissa.

PEFC-kriteeri 26 on seuraava:

Otsikko	Kriteeri 26: Lasten ja nuorten metsätietämystä ja luontosuhteen kehittymistä edistetään
Kriteeri	Alueella on ajantasainen toimenpideohjelma, jolla edistetään lasten ja nuorten metsätietämystä ja vahvistetaan luontosuhdetta. Kriteeri koskee vain alueellista ryhmäsertifiointia.
Indikaattorit	Alueen metsäalan toimijat ⁷⁶⁾ tarkistavat yhdessä metsäalan nuorisotyöstä ja koulutuksesta vastaavien tahojen kanssa toimenpideohjelman vuoden kuluessa sertifikaatin tarkistamisesta. Toimenpideohjelman toteuttamisessa pyritään aktiivisesti yhteistyöhön myös muiden asiasta kiinnostuneiden, alueella toimivien tahojen kanssa. Toimenpideohjelma sisältää suunnitelman a) lasten ja nuorten metsäluontoa, metsänhoitoa ja metsätaloutta koskevan tietämyksen lisäämiseksi ja luontosuhteen vahvistamiseksi b) metsäkäyntien toteuttamisesta yhteistyössä päiväkotien ja koulujen kanssa c) metsäalan ammattiin hakeutuvien ja alalla jo opiskelevien nuorten harjoittelu- ja työssäoppimispaikkojen järjestämiseksi. Toimenpideohjelmissa määritellään tavoitteet, joiden toteutumista seurataan vuosittain. Metsäsertifiointiin sitoutuneet ja muut toimenpideohjelmien laadinnassa mukana olleet tahot koostavat ja toimittavat tiedot omista tapahtumistaan sertifikaatin haltijalle.
Määritelmät	76) Kriteerin tarkoittamia <u>alueen metsäalan toimijoita</u> ovat muun muassa Suomen metsäkeskus, Metsähallitus, metsänhoitoyhdistykset ja puunhankintaorganisaatiot sekä yrittäjä- ja työntekijäjärjestöt.

Kriteerin tarkoituksena on, että metsäsertifiointiin sitoutuneet toimijat yhdessä muiden tahojen kanssa valmistelevat toimenpideohjelman tavoitteineen. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain. Tämä ohjelma on laadittu kaakkoisen metsäsertifiointitoimikunnan johdolla. Mukana ohjelman laatimisessa ovat olleet lisäksi Metsäkoulutus ry, 4 H-järjestö, Suomen Riistakeskus ja Suomen Partiolaiset.

3. Toimenpideohjelma

Keskeisin kriteerin mukainen työ tapahtuu kouluissa muun opetuksen yhteydessä sekä päiväkotien ulkoilupäivissä. Esisijaisesti kohderyhmänä ovat peruskoululaiset ja tulevaa ammattiaan miettivät nuoret. Myös esikoululaiset sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten oppilaat huomioidaan soveltuvin osin. Lisäksi opettajat ja opinto-ohjaajat kaipaavat metsä- ja luontoasioiden esittelyä. Ohjelman toteutusvastuu on kaikilla metsäalan toimijoilla. Kouluyhteistyössä on pyrittävä tarjoamaan tapahtumia tasapuolisesti koko sertifiointialueella.

Metsävisa on Suomen metsäyhdistyksen ja Biologian ja maantieteen opettajien liiton järjestämä vuosittainen valtakunnallinen tapahtuma. Se on järjestetty jo 35 kertaa ja toteutetaan v. 2017 hie- man uudistuneella toimintamallilla ja sen jatkosta päätetään erikseen. Toimijat ovat mukana kum- miyryksinä.

Vuonna 2017 Suomi100-hankkeisiin kuuluvan bioaika-tapahtumakiertueen tapahtumia järjestetään kaikissa alueen maakunnissa. Alueella toteutetaan myös muita valtakunnallisia kampanjoita, kuten esim. Metsä puhuu uusille osaajille - kampanjaa ja Mahdollisuuksien Metsä -kampanjaa. Valta- kunnallisesti ja maakunnallisesti tuotettua materiaalia jaetaan koulujen käyttöön. Käytännön toi- minnan lisäksi hyödynnetään erilaisia verkkosovelluksia. Tällaisesta on hyvä esimerkki Itä-Suomen yliopiston Openmetsä-portaali. Portaali sai valtakunnallisen vuoden Metsäteko 2014 palkinnon.

Valtakunnallisten kampanjoiden lisäksi on myös alueellisia hankkeita kuten Etelä-Savon Metsä oppimisympäristönä -hanke, jonka puitteissa toteutetaan paikkatietopohjainen havainto- ja koulu- tuskohdeverkosto koulujen ja muiden organisaatioiden käyttöön.

Yksittäisten tapahtumien yhteydessä tehdään yhteistyötä mm. paikallisten 4h-yhdistysten, partio- laisten, riistakeskuksen, riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen kanssa. Metsätiedon lisäämi- sessä on järkevää hyödyntää kaikki lasten ja nuorten ryhmät, jotka vaikkapa satunnaisesti toimivat luonnossa. Omatoimiset retket sopivat hyvin mm. varsinaisia kohderyhmiä nuoremmille esim. esi- koululaisille.

4 H -järjestö tutustuttaa lapsia ja nuoria metsään ja luontoon mm. kerhoissa, tapahtumissa, tehtä- väsivustoilla ja oppaiden avulla. Metsätyökursseilla hankitaan valmiuksia metsäalalla työllistymi- seen. Paikalliset 4H-yhdistykset toteuttavat yhteistyössä alueen Metsätiimin, eli metsä- ja luonto- alan toimijoiden, kanssa koululaisten metsäpäiviä, retkiä ja tehdasvierailuja. Tapahtumien koordi- naatiovastuu on paikallisella 4H-yhdistyksellä. 4 H -järjestö toimittaa tiedot tapahtumiin osallistu- neista metsäsertifioinnin tiedonkeruuorganisaatiolle.

Suomen partiolaiset ovat merkittävä ja Suomen suurin nuorisojärjestö, joka pyrkii nuorten luonto- suhteen vahvistamiseen. Yhteistyötä Järvi-Suomen partiopiirin, Kymenlaakson partiopiirin sekä Etelä-Karjalan partiolaisten kanssa kehitetään. Partiolaisille toimitetaan tiivis lista siitä, mihin pai- kalliset lippukunnat voivat ottaa yhteyttä, jotta partiolaisten tapahtumiin saadaan metsäasioita. Metsätoimijat kirjaavat yhteiset tapahtumat seurantaan, mutta partiolaisten omia kokouksia tms. ei seurata metsäsertifioinnissa.

Metsäalan yleisen hyväksyttävyyden lisääminen edistää myös nuorisotyötä. Metsätiedon lisäämi- nen on tarpeen vanhempien keskuudessa, jotta kouluissa ja muissa yhteyksissä saatua tietoa voi- daan kotioloissa syventää ja edelleen lisätä. Metsänomistajakunnan rakennemuutoksen myötä yhä

useampi vanhempi on myös uusi tai tuleva metsänomistaja ja samalla lailla tiedon tarpeessa kuin nuoretkin.

Peruskoulun oppilaiden työelämään tutustumisjaksot tarjoavat merkittävän mahdollisuuden metsäalalle esitellä toimintaansa.

Metsäalan TET-paikkoja on markkinoitava, työhön tutustumiseen on valmistauduttava työpaikalla huolella ja tutustujalle on annettava motivoivia työtehtäviä, jotta tulosta saadaan aikaan. Vastuutahoina ovat kaikki metsäalan organisaatiot ja yrittäjät. 4H-järjestössä on pilotoitu Metsämiesten Säätiön tukemana Metsä-TET –toimintamallia, jossa nuori tutustuu viikon aikana viiteen metsäalan työpaikkaan. Näin nuorelle muodostuu monipuolinen ja kiinnostava kuva metsäalasta. Koordinaation, yhteydet kouluihin ja palautteen on järjestänyt paikallinen 4H-yhdistys. Toimintamallia ollaan laajentamassa vaiheittain.

Metsäoppilaitoksissa ja korkeakouluissa opiskelevien harjoittelupaikkojen osalta ei ole tarvittu markkinointia, kysyntä on yleensä ylittänyt tarjonnan (poikkeuksena koneenkuljettajien harjoittelupaikat). Ongelmana on ollut metsäalan työtehtävien muuttuminen entistä enemmän valmista erikoisammattitaitoa vaativaksi ja kokonaisvastuulliseksi, jolloin suorittavan työ osuus on pienentynyt. Myös taloudelliset tekijät organisaatioiden virtaviivaistuesssa ovat olleet jarruttamassa harjoittelijoiden palkkaamista. Ohjelman tavoitteena on oppilaitosten työelämäyhteyksien ja yhteistyön parantaminen metsäteollisuuden, metsänhoitoyhdistysten ja puunkorjuu- ja kuljetusyrittäjien kanssa.

Harjoittelun rinnalla helpommin toteutettava metsäalan opiskeluun liittyvä yhteistyömuoto metsäalan ja opiskelijoiden välillä on ollut opinnäytetöiden tekeminen ja ohjaus. Tästä on ollut merkittävää hyötyä ja sitä on syytä edelleen lisätä. Paikalliset 4H-yhdistykset välittävät metsä- luonto- ja luonnontuotealan lyhytkestoisia ja kausiluontoisia työtehtäviä. Nuori voi perustaa myös 4H-yrityksen oman osaamisensa pohjalta ja saada tuloja metsäalalta.

4. Tavoitteet

Toimenpideohjelman tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten tietoja metsä- ja biotaloudesta. Kohderyhmälle kerrotaan metsätalouden vaikutuksista yhteiskuntaan ja alan tarjoamista työmahdollisuuksista. Lisäksi tavoitteena on parantaa metsäluonnon tuntemusta ja vahvistaa luontosuhdetta.

Määrälliset tavoitteet kaakkoiselle metsäsertifiointialueelle ovat seuraavat:

Lapset ja nuoret	5 500 osallistumiskertaa
Työharjoittelijat	50 opiskelijaa
TET-harjoittelijat	40 oppilasta

5. Toteutuksen organisointi ja seuranta

Ohjelman laatimisen ja toteuttamisen keskeiset yhteistyötahot ovat sertifiointiin sitoutuneiden tahojen lisäksi koulut, 4H –yhdistykset, partiolaiset sekä riistaorganisaatiot.

Valtakunnallista tukea ja yhteistyötä tarjoavat Suomen Metsäyhdistys, MTK, Metsäteollisuus ry, MHYP Oy, Metsäkoulutus ry, Suomen 4H-liitto ja muut yhteistyökumppanit.

Ohjelman toteutuksessa kukin osapuoli vastaa omista kustannuksistaan. Hanketoiminnan ja valtakunnallisten edistämisyhdistysten (mm. Metsäsäätiö) mahdollisuudet hyödynnetään.

Toimenpideohjelman seurannasta vastaa metsäsertifiointitoimikunta, joka edustaa keskeisiä alueen sertifiointiin sitoutuneita toimijoita. Toimikunta hyväksyy toimenpideohjelman ja seuraa tavoitteiden toteutumista vuosittain kokouksissaan.

Ohjelman valmisteluun osallistuivat:

Jukka Hujala, MTK

Päivi Huutoniemi, Metsä Group

Pekka Kuitunen, Suomen metsäkeskus

Ville Manner, Metsäkoulutus ry

Helena Herttuainen, Suomen 4H-yhdistys

Jaakko Nippala, Suomen Partiolaiset

Jouni Tolvanen, Suomen riistakeskus

